

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 306-1904)

Originalt emne

Rigsdag

Rigsdag/Rigsdagen

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 2. februar 1905](#)
- 2) [Byrådsmødet den 16. februar 1905](#)
- 3) [Byrådsmødet den 2. marts 1905](#)
- 4) [Byrådsmødet den 6. april 1905](#)
- 5) [Byrådsmødet den 4. maj 1905](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 2. februar 1905 - side 7

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 306-1904)

Fra Hr. Mikael Johansen forelaa følgende Forslag:

"Aarhus Byraad indbyder Delegerede fra samtlige Købstæder til Møde i Aarhus i den sidste Halvdel af Maj Maaned for at forhandle en Henstilling til Regering og Rigsdag om en fyldigere Repræsentation for Købstæderne i Lovgivningsmagten.

Indbydelsen omfatter 2 a 3 Delegerede fra hvert Byraad efter dissers Størrelse."

Mikael Johansen erindrede om, at han allerede ved sidste Budgetbehandling havde rejst det nu til Forhandling foreliggende Spørgsmaal. Han havde den Gang paa Opfordring ladet Sagen falde for senere at fremkomme med et særligt Forslag denne vedrørende. Dette

forelaa nu, og han skulde uden mange Ord anbefale, at Byraadet sluttede sig til den af ham udtalte Tanke. Der var sikkert Enighed om, at Købstædernes Repræsentation for Tiden paa Tinge var meget uheldig; medens Byerhvervene beskæftigede 3/5 af Landets Befolkning, kunde Købstæderne ikke engang besætte 1/4 af Pladserne i Rigsdagen. Man burde enes om af alle Kræfter at arbejde paa at skaffe Købstæderne en fyldigere Repræsentation paa Tinge, og intet var naturligere end, at samtlige danske Byraad, der repræsenterede Borgerskabet i alle politiske Afskygninger, var dem, der bar Kravet i saa Henseende frem. Han kunde ikke tro, at Lovgivningsmagten skulde undlade at tage noget Hensyn til en Henvendelse herom, naar den blev baaret frem af samtlige Landets Byraad, ligesaa lidt som han kunde tænke sig, at denne Sag kunde fremavle Bitterhed mellem By- og Landbefolkningen, da det kun var et Krav om Retfærdighed, der rejstes fra Købstædernes Side.

Johan Pedersen fremhævede, at det første Spørgsmaal, man maatte klare sig var, om den omhandlede Sag kunde siges at være en egentlig kommunal Sag saaledes. at det maatte siges at være en Opgave for Købstædernes Repræsentation at tage denne op. Dette Spørgsmaal forekom det Taleren, man maatte besvare bekræftende, saavist som det var af Betydning for Købstæderne at have Indflydelse paa den Lovgivning, af hvilken de var afhængige. Han var derimod ikke enig i, at man skulde tilstræbe nogen særlig Købstadsrepræsentation gennem Klassevalg. At Folketingets nuværende Sammensætning var meget uheldig, kunde man vist forholdsvis let blive enige om. Talerens Stemme havde saaledes kun een Gang bidraget til at sætte en Mand ind i Folketinget, og dette vilde sandsynligvis aldrig indtræffe oftere, hvis der ingen Forandring skete i Forholdene. Her i Byen var alene 5500 Vælgere, der manglede Repræsentation i Folketinget. Efter at Parlamentarismen var indført, hvilket jo vilde sige, at Kronens Indehaver skulde vælge sine Raadgivere blandt det folkevalgte Tings Medlemmer, var Spørgsmaalet om Rigsdagens Sammensætning blevet af endnu større Betydning end tidligere, det gjaldt om, at den virkelig kunde blive en Samling af Nationens bedste Mænd. De danske Købstæder havde hidtil ikke øvet nogen glørværdig Indflydelse paa Lovgivningsarbejdet, men tog man det foreliggende Spørgsmaal op, kunde de endnu naa at hævde deres Betydning ved Siden af Landbefolkningen. Et Krav om Retfærdighed overfor Byerne ved Ordningen af Valgene til Rigsdagen kunde sikkert paaregne Støtte fra Regeringens Side, og et saadant Krav behøvede ingenlunde at uddybe Skellet mellem By og Land. Skulde man imidlertid have Haab om at opnaa noget i den omhandlede Henseende, krævede det utvivlsomt, at der var

Enighed om, hvad man ønskede, og det forudsatte først og fremmest, at man indenfor Ryaadet kunde enes om et Forslag, der kunde danne Grundlaget for en Forhandling mellem samtlige Byraad. Han skulde derfor foreslaa, at man foreløbig nedsatte et Udvalg til at overveje Sagen og fremkomme med et Forslag, forsaavidt der kunde opnaas Enighed herom. Man burde ikke lade Sagen glide sig af Hænderne; det var en Sag, man kunde faa baade Ære og Fornøjelse.

Nørgaard nærede nogen Tvivl om, hvorvidt det rejste Spørgsmaal var en kommunal Sag. I hvert Tilfælde var Sagen dog af saa stor Betydning, at det var heldigt at faa den rejst. Rigsdagen var for Øjeblikket ikke noget korrekt Udtryk for de i Befolkningen herskende Anskuelser. Spørgsmaalet var imidlertid dette, hvorledes man skulde faa Sagen underkastet en Drøftelse og ført frem, uden at et Møde som det foreslaaede blev til et rent politisk Møde. Det var muligt, at det kunde undgaas ved at slaas ind paa den af den foregaaende Taler anviste Vej, og han kunde derfor slutte sig til Tanken om Nedsættelsen af et Udvalg forsaavidt det lykkedes dettes Medlemmer at enes om et Forslag, kunde man jo altid tage Bestemmelse om, hvorvidt man enten selv vilde indkalde til et Møde af Repræsentanter fra samtlige Byraad, eller om man vilde overlade til Købstadforeningen at foranledige et saadant afholdt, det sidste var vel egenlig det naturligste.

Sabroe var overbevist om, at et Møde som foreslaaet sikkert vilde løbe ud i en ren theoretisk Forhandling, der næppe vilde bringe noget Resultat. Han vidste i det hele taget ikke, hvad man vilde med et saadant Møde. Naar man undtog enkelte ensidige Landvælgere, var der rundt i Landet Enighed om det uretfærdige i den nuværende Valgkredsordning. Han vilde foreslaa, at man her i Byraadet vedtog en Resolution, hvori man udtalte Ønsket om Foretagelsen af en Valgkredsrevision mere i Overensstemmelse med Grundlovens Bud og med større Retfærdighed med Hensyn til By- og Landbefolkningens Repræsentation i Rigsdagen. Vedtog man en saadan Resolution, kunde de andre Købstæder følge efter, og en Række enslydende Resolutioner fra de forskellige Byraad vilde sikkert have mere Vægt over for Regering og Rigsdag end en Forhandling paa et samlet Møde. Afholdelsen af et saadant her i Byen vilde desuden blive ret kostbar for Kommunen.

Laursen ansaa for saavidt den af Sabroe foreslaaede Resolution for uheldig, som den vilde medføre en ret betydelig Stigning af Rigsdagsmedlemmernes Antal. Rigsdagen var talrig nok i Forhold til Landets Størrelse. Naar der i Grundloven var indsat en Bestemmelse om,

at Antallet af Folketingets Medlemmer skulde være omtrent efter Forholdet af et Medlem til 16000 Indbyggere, skyldtes det utvivlsomt, at man ikke havde tænkt sig Muligheden af en saa hurtig og stærk Forøgelse af Befolkningen. Han vilde for sit Vedkommende være betænkelig ved at stemme for Princippet om, at Folketingets Medlemsantal skulde stige med Befolkningen; derimod havde han intet imod, at der nedsattes et Udvalg, for at det kunde prøves, om man kunde enes om en Henstilling til Regering og Rigsdag om en retfærdigere Valgkredsordning.

Mikael Johansen troede ganske vist ikke, at det kunde undgaas, at der blev talt Politik paa et Møde som det af ham foreslaaede, men det skulde man heller ikke være bange for; derimod skulde man vogte sig for at komme ind paa Partipolitik, men dette haabede han, at Købstædernes Repræsentanter vilde vide at undgaa. At henvise Sagen til Købstadforeningen ansaa han for mindre hensigtsmæssig. Overfor Sabroe skulde han hævde, at Møder virkede mere agiterende og vakte mere Opsigt end Adresser, og vilde derfor utvivlsomt faa mere Betydning end saadanne. Ogsaa han vilde være ked af at faa Antallet af Rigsdagsmedlemmer forøget, men kunde man ikke faa Kravet om en retfærdigere Repræsentation i Rigsdagen for Købstæderne gennemført paa anden Maade, maatte man forlange, at Grundlovens Krav skete Fyldest; en Grundlovsforandring vilde ogsaa tage meget lang Tid. Han havde for sit Vedkommende intet imod, at Sagen blev henvist til Overvejelse at et Udvalg.

Johan Pedersen gjorde gældende, at Sagen jo var noget forskellig, eftersom man saa den fra Vælgernes eller Rigsdagsmændenes Side; de sidste ønskede en Valgkreds Ordning, saaledes at deres Kredse kunde sikres dem, men for Byraadene var det sikkert rigtigst at se paa Sagen, som den tog sig ud fra Vælgernes Side. Skulde det vise sig nødvendigt at faa foretaget en Grundlovsændring, kunde en saadan med god Vilje og naar der var Enighed herom, gennemføres meget hurtig. Han skulde vedvarende anbefale, at man nedsatte det af ham foreslaaede Udvalg, der burde gøres ret talrigt og f. Eks. bestaa af 2 Medlemmer af hvert af Byraadets 3 Partier samt Formanden. Det var selvfølgelig ikke hans Mening, at dette Udvalg skulde fremkomme med et detailleret Forslag, men man skulde se at opnaa Enighed om Princippet, for en Ændring af Valgkredsordningen.

Sabroe tvivlede noget om, at der vilde kunne opnaaes Enighed i det omtalte Udvalg; der kom næppe andet end Vrøvl ud af at nedsætte et saadant og indkalde et Møde. Han var stadig overbevist om, at det vilde faa mest Betydning, hvis man her udtalte Kravet om en

mere retfærdig Valgkreds Ordning, men da der efter de fra forskellig Side faldne Udtalelser ikke var nogen Udsigt til, at den af ham foreslaaede Resolution kunde vedtages, tog han sit Forslag tilbage.

Nørgaard skulde til Mikael Johansen bemærke, at denne, naar han ikke ønskede Sagen henvist til Købstadforeningen, vist gjorde sig skyldig i en Fejltagelse. Købstadforeningen skulde kun foranledige et Møde sammenkaldt, men Deltagerne i dette vilde blive akkurat de samme som i det, Byraadet eventuelt vilde indkalde. Han var ikke bange for, at der paa et saadant Møde skulde blive talt om Politik, men han ansaa det for uheldigt, hvis det fik Karakter af et rent politisk Møde, hvilket var noget helt andet. At det nedsatte Udvalg skulde fremkomme med et detaillert Forslag havde han ikke tænkt sig, men han ansaa det ikke for udelukket, at man ved Arbejdet i et saadant Udvalg kunde komme til Enighed om et Forslag, hvorved man kunde komme udenom visse Skær, der burde undgaas; saaledes skulde han nævne, at man burde vogte sig for at opelske Standsegoisme. Ogsaa han var enig i, at der burde nedsættes et større Udvalg.

Jacob Jensen havde ingen Tro til, at der vilde komme noget Resultat ud af Forhandlingerne i det ommeldte Udvalg, hvis Medlemmer næppe kunde enes om et Forslag. En Omlægning af Valgkredsene var iøvrigt et Spørgsmaal af saa vidtrækkende Betydning, at det maatte overvejes vel, inden man kunde tage Stilling dertil. En Udtalelse i Retning af den af Sabroe foreslaaede Resolution kunde han derimod være med til. I Modsætning til Mikael Johansen troede han, at en Række. Resolutioner i samme Retning vilde vække mere Opsigt end et enkelt Møde, og Købstædernes Repræsentanter i Rigsdagen vilde nok sørge for, at Indsendelsen af Resolutionerne ikke gik hen uden at blive bemærket.

sigt til, at den af ham foreslaaede Resolution kunde vedtages, tog han sit Forslag tilbage.

Nørgaard skulde til Mikael Johansen bemærke, at denne, naar han ikke ønskede Sagen henvist til Købstadforeningen, vist gjorde sig skyldig i en Fejltagelse. Købstadforeningen skulde kun foranledige et Møde sammenkaldt, men Deltagerne i dette vilde blive akkurat de samme som i det, Byraadet eventuelt vilde indkalde. Han var ikke bange for, at der paa et saadant Møde skulde blive talt om Politik, men han ansaa det for uheldigt, hvis det fik Karakter af et rent politisk Møde, hvilket var noget helt andet. At det nedsatte Udvalg skulde fremkomme med et detaillert Forslag havde han ikke tænkt sig, men han ansaa det ikke for udelukket, at man ved Arbejdet i et saadant Udvalg kunde komme til Enighed om et Forslag, hvorved man kunde komme udenom visse Skær, der burde undgaas; saaledes

skulde han nævne, at man burde vogte sig for at opelske Standsegoisme. Ogsaa han var enig i, at der burde nedsættes et større Udvalg.

Jacob Jensen havde ingen Tro til, at der vilde komme noget Resultat ud af Forhandlingerne i det ommeldte Udvalg, hvis Medlemmer næppe kunde enes om et Forslag. En Omlægning af Valgkredsene var iøvrigt et Spørgsmaal af saa vidtrækkende Betydning, at det maatte overvejes vel, inden man kunde tage Stilling dertil. En Udtalelse i Retning af den af Sabroe foreslaaede Resolution kunde han derimod være med til. I Modsætning til Mikael Johansen troede han, at en Række. Resolutioner i samme Retning vilde vække mere Opsigt end et enkelt Møde, og Købstædernes Repræsentanter i Rigsdagen vilde nok sørge for, at Indsendelsen af Resolutionerne ikke gik hen uden at blive bemærket.

Det var ogsaa langt billigere at indsende en Adresse end at lade afholde et Møde.

Mikael Johansen kunde ikke rigtig forstaa, hvorfor Sabroe og Jacob Jensen pludselig nærede en saa stor Frygt for Møder; dem plejede de ellers ikke at være bange for.

Schourup var af den Mening, at den foreliggende Sag faldt ganske udenfor det kommunale Omraade, Byens Interesser i snævreste Forstand, hvad han yderligere var blevet overbevist om ved den storpolitiske Diskussion, der allerede havde rejst sig. Han skulde ikke modsætte sig, at der blev nedsat et Udvalg, men han var sikker paa, at det ikke vilde føre til det allermindste. At sammenkalde et Møde vilde sætto Byen i stor Bekostning og give Anledning til, at der blev spist og drukket godt, men det var maaske ogsaa Hovedsagen for mange ved saadanne Møder. Det forekom ham, at det naturligste var at overlade Købstadforeningen at slaa til Lyd for Købstædernes retfærdige Krav paa en fyldigere Repræsentation' i Rigsdagen.

Thomsen var stemt for, at der nedsattes et Udvalg til Drøftelse af Sagen. Alle havde jo været enige om, at Byernes Repræsentation i Rigsdagen var mangelfuld, og der var foreslaaet forskellige Maader til Afhjælpning af denne Mangel; det vilde dog næppe være muligt at opnaa Enighed om nogen Udtalelse straks i dette Møde, men gennem et Udvalg kunde der maaske være Mulighed for at faa tilvejebragt et Forslag, man kunde enes om

Jacob Jensen fandt, at Mikael Johansen var noget tung i sin Opfattelse af hans Udtalelser angaaende Møder. Taleren ønskede netop Sagen drøftet i saa mange Møder som muligt, nemlig i hvert Byraad for sig.

Mikael Johansen skulde, forsaavidt Schourup havde antydnet, at hans Forslag om et Møde

var dikteret blot af Lyst til at faa en Lejlighed til at spise og drikke, tilbagevise denne Udtalelse med den Foragt, som en saadan Insinuation fortjente.

Formanden maatte fastlaa, at Schourups Udtalelse ikke faldt som af Mikael Johansen citeret. Den indeholdt intet, der kunde ramme Forslagsstilleren eller andre af Raadets Medlemmer. Man kunde vel vanskelig nægte, at det for mange af Deltagerne i saadanne Møder var et behageligt Tillæg at faa noget godt at spise og drikke.

Sabroe pointerede, at Forhandlingerne om det foreliggende Forslag var begyndt ret lovende; han frygtede for, at Stridbarhedens Aand vilde komme til at raade i Udvalget. Han maatte fastholde, at man burde indskrænke sig til at fremsætte Kravet om en Ændring af Valgkredsordningen, og saa overlade til Rigsdagen at udforme Detaljerne ved dennes Gennemførelse. Naar Raabet om en saadan Ændring lød højere og højere fra Købstæderne hele Landet over, var der den største Mulighed for Kravets Opfyldelse. Der fandtes for Tiden paa den ene Side Valgkredse med langt under 16000 Indbyggere, medens der paa den anden Side var Valgkredse, der havde mange Gange dette Antal Indbyggere ; det var saadanne Forskelligheder, man først og fremmest skulde have udlignet. Naar Laursen var saa bange for en Forøgelse af Antallet af Rigsdagens Medlemmer, maatte Taleren for sit Vedkommende sige, at han saa en større Fare for Landet i den stadige Stigning af Antallet af Statspræsterne.

Der nedsattes til Overvejelse at Sagen et Udvalg bestaaende af Formanden, Jacob Jensen, Mikael Johansen, Laursen, Nørgaard, Johan Pedersen og Sabroe.

Uddrag fra byrådsmødet den 16. februar 1905 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 306-1904)

Fra det i Mødet d. 2. Februar d. A. nedsatte Udvalg i Anledning af et Forslag om at indbyde til et Købstadsmøde angaaende Købstædernes Repræsentation paa Rigsdagen forelaa følgende Erklæring:

"Udvalget foreslaar Byraadet i Stedet for Indbydelse til et almindeligt Købstadsmøde angaaende en fyldigere Repræsentation for Købstæderne i Rigsdagen at vedtage nedennævnte Henvendelse til Regering og Rigsdag og samtidig ammode Bestyrelsen for

Købstadforeningen om at henstille til samtlige Byraad at vedtage en lignende Henvendelse :

" Under Henvisning til den Forskydning i Folkeantallet, der har fundet Sted i By og paa Land, tillader Byraadet sig at rette en indtrængende Opfordring til Regering og Rigsdag om snarest at ville foranledige, at Repræsentationen bliver retfærdigere, saaledes at et større Antal Vælgere end nu kan betragte sig som repræsenteret i Folkethinget".

Formanden udtalte, at Udvalget under sine Forhandlinger var blevet enigt om, at det rigtigste vilde være ikke at foranledige et saadant Møde, fordi man formentlig ikke vilde kunne enes om Affattelsen af et Program, der kunde forelægges et saadant Møde, eller som Mødet kunde ventes enstemmig eller med overvejende Flertal at ville vedtage. Man optog da den i Byraadet fremsatte Tanke om, at Raadet skulde vedtage en Henvendelse til Regering og Rigsdag og anmode Købstadforeningen om at henstille til samtlige Byraad at slutte sig til Henvendelsen.

Idet Taleren forelagde Udvalgets Forslag, skulde han bemærke, at om end Grænserne for det kommunale Omraade i de senere Aar var blevet ret udvidede, erkendtes det dog, at Forhandlinger og Beslutninger vedrørende politiske Spørgsmaal ikke hørte hjemme i de kommunale Raad. Paa den anden Side maatte det ogsaa erkendes, at naar der som nu forelaa en Valgordning, der bevirkede, at Købstæderne ikke havde en i Forhold til det øvrige Land svarende Repræsentation paa Rigsdagen, kunde dette indirekte faa en for Købstadkommunernes Interesser uheldig Indflydelse. Forsaavidt maatte en Henvendelse, der som den foreliggende ikke indeholdt konkrete Forslag, men kun udtalte Ønsket om en fyldigere Repræsentation for Købstæderne kunne forsvares fra et kommunalt Synspunkt.

Laursen vilde gerne ledsage Udvalgets Indstilling med et Par forklarende Bemærkninger. Naar Indstillingen i Begyndelsen betonedes den Forskydning i Folketallet, der havde fundet Sted i By og paa Land, som bærende Skylden for Købstædernes delvise Mangel paa Repræsentation i Rigsdagen, maatte det ikke forstaaes som, om man kun nærede Ønske om en Omlægning af Valgkredsene. Efter Talerens Mening burde det ogsaa tages op til Overvejelse at tilvejebringe en anden og retfærdigere Valgmaade end den nu anvendte, og herpaa var det, at Slutningsbemærkningen i Indstillingen tog Sigte.

Jacob Jensen forstod ikke rigtig den foregaaende Talers Stilling til Sagen. Lykkedes det ikke Regering og Rigsdag at tilvejebringe en Løsning af Spørgsmaalet, der kunde tilfredsstille Købstadkommunernes Krav om Repræsentation i Rigsdagen, forbeholdt man

sig sin Ret til Kritik af den trufne Ordning, og foreløbig forekom det ham ikke, der var Anledning til at udtale sig yderligere end af Udvalget foreslaaet.

Johan Pedersen skulde tilraade, at man tiltraadte den fra Udvalget foreliggende Indstilling. Ogsaa han fandt, at Vægten særlig burde lægges paa Slutningsbemærkningen; det var jo dog Byraadene, der skulde lede Valgene, og derfor maatte man ogsaa have Lov til at pege paa de uheldige Former, hvorunder de nu foregik, og udtale Ønsket om en Forandring af disse. Udvalgets Indstilling var jo enstemmig, og ved saa blandede Udvalg som dette plejede dette at tyde paa, at man kun var enedes om saadanne almene Sandheder, som at 2 og 2 var 4. I dette Tilfælde var Forhol-

tion for Købstæderne kunne forsvares fra et kommunalt Synspunkt.

Laursen vilde gerne ledsage Udvalgets Indstilling med et Par forklarende Bemærkninger. Naar Indstillingen i Begyndelsen betonedes den Forskydning i Folketallet, der havde fundet Sted i By og paa Land, som bærende Skylden for Købstædernes delvise Mangel paa Repræsentation i Rigsdagen, maatte det ikke forstaaes som, om man kun nærede Ønske om en Omlægning af Valgkredsene. Efter Talerens Mening burde det ogsaa tages op til Overvejelse at tilvejebringe en anden og retfærdigere Valgmaade end den nu anvendte, og herpaa var det, at Slutningsbemærkningen i Indstillingen tog Sigte.

Jacob Jensen forstod ikke rigtig den foregaaende Talers Stilling til Sagen. Lykkedes det ikke Regering og Rigsdag at tilvejebringe en Løsning af Spørgsmaalet, der kunde tilfredsstille Købstadkommunernes Krav om Repræsentation i Rigsdagen, forbeholdt man sig sin Ret til Kritik af den trufne Ordning, og foreløbig forekom det ham ikke, der var Anledning til at udtale sig yderligere end af Udvalget foreslaaet.

Johan Pedersen skulde tilraade, at man tiltraadte den fra Udvalget foreliggende Indstilling. Ogsaa han fandt, at Vægten særlig burde lægges paa Slutningsbemærkningen; det var jo dog Byraadene, der skulde lede Valgene, og derfor maatte man ogsaa have Lov til at pege paa de uheldige Former, hvorunder de nu foregik, og udtale Ønsket om en Forandring af disse. Udvalgets Indstilling var jo enstemmig, og ved saa blandede Udvalg som dette plejede dette at tyde paa, at man kun var enedes om saadanne almene Sandheder, som at 2 og 2 var 4. I dette Tilfælde var Forholdet dog anderledes, idet der i Slutningsbemærkningen virkelig var sagt noget af Betydning, og derfor kunde han anbefale Indstillingen.

Formanden hævdede, at Indstillingens Slutning maatte forstaas med den Begrænsning, som laa i Indstillingens Begyndelse, altsaa som vedrørende Købstadkommunernes Vælgere.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

det dog anderledes, idet der i Slutningsbemærkningen virkelig var sagt noget af Betydning, og derfor kunde han anbefale Indstillingen.

Formanden hævdede, at Indstillingens Slutning maatte forstaas med den Begrænsning, som laa i Indstillingens Begyndelse, altsaa som vedrørende Købstadkommunernes Vælgere.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 2. marts 1905 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 306-1904)

Skrivelse fra Købstadforeningen angaaende Byraadets Henvendelse til Regering og Rigsdag om Købstædernes Repræsentation i Rigsdagen, hvilken Sag i en nær Fremtid vil blive forelagt Foreningens Repræsentantskab.

5. Regnskabet for Købstadforeningen, hvorefter Kommunens Tiskud til denne anvises med 518 Kr.

Uddrag fra byrådsmødet den 6. april 1905 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 306-1904)

Fra Købstadforeningen var betræffende den foreslaaede Henvendelse til Regering og Rigsdag om Købstædernes Repræsentation i Lovgivningsmagten modtaget følgende Skrivelse: "Under Henvisning til det ærede Byraads Skrivelse af 21. Februar d. A. (J. Nr. 306-1904, Brev Nr. 604) til Bestyrelsen for den danske Købstadforening og min Svarskrivelse af 24. s. M. angaaende Spørgsmaalet om en fyldigere Repræsentation i

Folkethinget, tillader jeg mig efter Formandens Anmodning at meddele, at det i et af Købstadforeningens Bestyrelse d. 1. ds. afholdt Møde blev vedtaget at henstille, om det ærede Byraad ikke efter den i Folkethinget den 30. og 31. f. M. førte Forhandling om Valgkredsspørgsmaalet maatte finde Anledning til at frafalde den i ovennævnte Skrivelse af 21. Februar d. A. fremsatte Anmodning om at søge tilvejebragt Tilslutning fra de øvrige Byraad til Aarhus Byraads Henvendelse til Lovgivningsmagten angaaende denne Sag."

Mikael Johansen skulde ikke nægte, at han fandt Købstadforeningens Skrivelse noget mærkelig, men den godtgjorde kun, at han havde haft Ret i sin Formodning om, at denne Forening ikke besad tilstrækkelig Drivkraft til at føre denne eller nogensomhelst anden Sag igennem, og han kunde for sit Vedkommende godt være med til at fritage den for yderligere Arbejde i den omhandlede Sag. Han vilde derfor tage sit tidligere Forslag op igen og foreslaa, at man her i Kommunen i Maj Maaned sammenkaldte Repræsentanter fra samtlige Byraad til et Møde for at drøfte Købstædernes Repræsentation paa Thinge, saa meget mere som det, der i Slutningen af forrige Maaned foregik i Rigsdagen, i høj Grad opfordrede til saa stærkt som muligt at presse paa med Kravet om en retfærdigere Repræsentation for Købstæderne i Lovgivningsmagten.

Nørgaard maatte gøre opmærksom paa, at Købstadforeningen aldeles ikke undslog sig for at foretage noget i Sagen ; den havde kun i al Al mindelighed forespurgt, om det ikke under Hensyn til, hvad der var passeret i Rigsdagen dette Spørgsmaal vedrørende, var bedst foreløbig at udsætte Sagen. Taleren var selv Medlem af Købstadforeningens Bestyrelse, men havde ikke været tilstede i det Møde, hvori man behandlede Sagen. Han forstod ikke Hr. Johansens Forslag om et Møde, da man for nylig i Byraadet havde været enig om, at det ikke vilde være heldigt at afholde et saadant Møde.

Sabroe undrede sig noget over, at Købstadforeningen ikke allerede havde sat sig i Bevægelse, da dens Bestyrelse vel næppe havde været i den Grad forudseende, at den havde haft en Anelse om Fremkomsten af den Udtalelse fra Konsejlspræsidenten, til hvilken der i dens Skrivelse sigtedes. Han kunde have været tilbøjelig til at støtte Mikael Johansens Forslag, dersom han ikke havde næret Frygt for, at man paa det foreslaaede Møde for meget vilde komme til at beskæftige sig med Detaljer, saaledes at der i Hovedsagen ikke opnaaedes nogen Enighed. Saaledes som Byraadene iøvrigt var sammensat, vilde man ikke i en Udtalelse fra dem kunde se et Udtryk for de Ønsker, som Befolkningens Masse i Almindelighed nærede i den ommeldte Retning. Han troede iøvrigt, at Byraadets tidligere

vedtagne Udtalelse havde gjort nogen Virkning, idet den blandt andet var blevet omtalt i Rigsdagen.

Nørgaard var ligesom den foregaaende Taler af den Mening, at Byraadets Udtalelse havde nogen Del i det paa Rigsdagen senest passerede. At Købstadforeningen ikke tidligere havde foretaget sig noget i Sagen, kom af, at man ønskede Spørgsmaalet drøftet i et Repræsentantskabsmøde, som. man af andre Grunde ikke havde ønsket at indkalde tidligere og desværre havde ment at kunne udsætte ogsaa af Hensyn til denne Sag, da det næppe kunde skade Sagen at opsætte den en kortere Tid, idet den jo dog først kunde indbringes i Rigsdagen i dennes næste Samling.

Mikael Johansen havde nærmest faaet det Indtryk, at Købstadforeningens nu foreliggende Henvendelse til Raadet stod i Forbindelse med det i Københavns Handels- og Kontoristforening for nylig afholdte Møde, hvorefter man aabenbart ikke ønskede noget gjort ved Sagen. Han forstod ikke, hvorfor man betræffende dette Spørgsmaal bestandig skulde liste paa Hosesokker. Et Møde virkede betydelig mere agitatorisk end nok saa mange Skrivelser til Regering og Rigsdag, og man behøvede ikke at være bange for, at man paa et saadant skulde gaa for meget i Detaljer, da man jo meget vel kunde begrænse sig til en Henvendelse til Regering og Rigsdag om Opfyldelse af Byernes Retfærdighedskrav i Henseende til Repræsentation i Rigsdagen.

Nørgaard maatte advare mod at komme ind paa, hvad der var foregaaet paa andre Møder af privat Karakter, hvorom man dog ingen rigtig Besked vidste. Det var iøvrigt paa det nævnte Møde ikke blevet udtalt, at den omhandlede Sag ikke ønskedes fremmet, tværtimod, og Købstadforeningens Bestyrelses Beslutning havde intet med det Møde at gøre.

Johan Pedersen fandt, at man i hvert Tilfælde maatte sige, at Købstadforeningen ikke havde vist nogen særlig varm Interesse for den Sag, man havde henvist til den. De i Rigsdagen faldne Udtalelser forekom ham ikke at kunne betragtes som fyldestgørende, da det jo med Hensyn til Valgkredsordningen mere kom an paa, hvad Befolkningen ønskede, end paa hvad Rigsdagsmændene foretrak. Det forekom ham, at man burde lade det Udvalg, der tidligere havde drøftet Sagen, tage den op igen; det var heller ikke af Vejen at faa afholdt et Møde om den.

Laursen nærede ingen Tro til, at der vilde opnaas noget ved i Udvalget at komme tilbage til at forhandle Sagen. At sammenkalde det foreslaaede Møde af Repræsentanter fra

samtlige Byraad, vilde næppe føre til noget Resultat allerede af den Grund, at en Udtalelse af et saadant Møde, naar Byraadene som anført ikke betragtedes som Repræsentanter for hele Befolkninger, sandsynligvis vilde blive taget til Indtægt af de forskellige, som det passede dem. Vilde man paa Mødet begrænse sig til at udtale, at man ønskede Købstæderne i Besiddelse af den fulde Valgret, behøvede man vist ikke at indkalde Møde, da dette sikkert var noget, alle Købstæder ønskede, og som ikke var Rigsdagen ubekendt. Han var nærmest stemt for at man svarede, at man ønskede Byraadets Resolution meddelt de øvrige Byraad.

Filtenborg kunde godt være med til at fritage Købstadforeningen for yderligere Arbejde i Sagen. Foreningen havde stillet sig paa en mærkelig Maade til den. I Februar Maaned henvendte man sig til den om at foranledige foretaget en Henstilling til Regering og Rigsdag og først nu var den naaet til at faa denne Opfordring taget under Overvejelse. Han kunde iøvrigt slutte sig til det af Mikael Johansen stillede Forslag.

Nørgaard skulde oplyse, at Sagen var blevet drøftet af Købstadforeningens Bestyrelse kort efter, at den var modtaget fra Byraadet, og kun var udsat for at forelægges Repræsentantskabsmødet. Hans Standpunkt var dette, at man skulde foranledige den af Raadet vedtagne Resolution straks udsendt til samtlige Byraad.

Ved Afstemningen forkastedes M. Johansens Forslag, hvorimod det vedtoges at anmode Købstadforeningen om at udsende Henstillingen til Byraadene snarest muligt.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. maj 1905 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 306-1904)

Cirkulære fra Købstadforeningen indeholdende Byraadets Henvendelse til Regering og Rigsdag vedrørende Spørgsmaalet om Købstædernes Repræsentation paa Rigsdagen.